

WEELEKYI KUUKA ULE IRUVEWU

Mwaria: Watson
Goodman

Nkyaruu — nkyā
mbusha ndi

HELP FROM ABOVE

“HELP FROM ABOVE” is a collection of related verses of Scripture by subjects from various parts of the Bible. I believe the best commentary on Scripture is the Bible itself.

God’s Word comes “from above” and is indeed very helpful to hearts that hunger and thirst after righteousness. When a person repents, forsakes sin, invites the Lord Jesus Christ to dwell in his heart, and believes with all his heart on the Lord Jesus Christ as Savior, the Lord will manifest Himself to him and impart His own joy and peace to the believer’s heart. I experienced this in 1937 and have enjoyed wonderful fellowship with the Lord ever since. I urge you to surrender to Him as your Savior and Lord NOW if you have not done so already. –Watson Goodman

Kake ikunda lya Iruva sheeli likai lya itikunda ise lyalolika na baa lia Kristo atifiya ise tii-kee varekwa. -Varome 5:8

Kyasia ili kitaare kisuku kya Pasaka kyeemfikaa, Yesu eemanyaa sheeli kyeeri kyamwi kyamfika akwimboo kunu isangeñ aende kwa Nde. Nae sheeli andekunda iva vamwi kunu isangeñ, nkuro andevakunda kumande ifurumia. -Yohane 13:1

Nta eefo ndu awore ikunda inini kita ito aniingiaa muu wamwi kiimba kya ndoo tamwi ndi. -Yohane 15:13

Fuukie na kwa Yesu Kristo a-kee nrambua ulya nsongori, ni ulya andebooka iwara muu eeukaa vafuñ, akee nnini wa mamangi a isanga. Ito atikundie na itikiṛa mareko eru na usao lwamwi. -Urambuyo 1:5

Nkuro Iruva akunda vandu kaotoṛa Mwana wamwi ngitani, amu woose vankusuraa vatareke, kake vaniingwa muu utakisiaa. -Yohane 3:16

Ikunda lya Iruva lyammanyika kweru, ile anderuma Mwana wamwi ngitani isangeñ, amu tiniingwa muu yye. -1 Yohane 4:9

Nkya dede kirisi kikee kinini kya windi. Nakyo nkyo iki: "Uu andekworusa kwa vvili wa ndu, kairikiyo mMumuyo, kalolikia vamalaika, kakwaniswa kari ka vayavarumu, kakusurwa isangeñ, karosio uniniñ."

-1 Timoteo 3:16

Ilyo mbooko Ilyo Kirero kiifoo. Na Kirero kiikee na Iruva. Na Kirero kiikee Iruva. Na Kirero kikaaruka vvili wa ndu kakaa kweru. Neese tikalolia unini lwamwi, ...eeshule uwoo na udede.

-Yohane 1:1, 14

Na kiteveto kikava kuro, naamu kifike kilya kindererwa ni Nndumi na kana ka mwauya

kisuku ulya eenumbuaa: Lla te sambura ikufingaa na iira mwana wa womi, na irina lyamwi vavvaangaa Imanueli. Nkimwi na: Iruva akee neese.

-Matayo 1:22, 23

Yesu kamwia: Nankaa neeni feeri fifile kuri, nawe nta ishi-
 manya, Filipino? Ulya anshilolia niñ ammaa ilolia Nde. Naare kyavañ ili kwanumbua: Tororse Nde? Niikai kutakusurie sheeli niñ nsaangi na Nde na Nde nae kasaanga nañ? Firero fi nkee imuia nkee ifirera kwa makusaro akwa meni ndi. nNde asaangi nañ yye akee irunda mashora amwi. -Yohane 14:9, 10

Ulya woose arambuaa sheeli Yesu mMwana wa Iruva, llyo Iruva akaa na ito, nae akaa na Iruva.
-1 Yohane 4:15

Malaika kamwarua kamwia: Ni Mumuyo Nsongori akwolo-kiaa na finya ya ulya akee kwa ule ya findo foose ikusikiaa sha kirishwe. Kiimba kya ikyo ikyo kisongori kiiriwaa ni iwe kivaangwaa Mwana wa Iruva.
-Luka 1:35

Ili eereraa kuro, lia eni irumbe likasha liivaramaa likavae-ndye nruve. Na ununga lukau-ka irumbeñ lia lwireraa: Uu

mMwama wakwa ninkundye nammusaua. Uu yye mumwara-nyaa!
-Matayo 17:5

Lia eni vakarorongya nnu vee-
numbuaa: Nkiki toore nawe, Yesu Mwana wa Iruva? Naare? Kwansha ishetivavisa kitaare kyeeri kyamfika? -Matayo 8:29

Nae kaarua kanumbua: Ni i, Nndumi, amu nañ ninkusure? Yesu kamwia: Kwammaa illo-lia, na ulya akee irera nawe yye.
-Yohane 9:36, 37

Amu kari kamwi [Yesu Kristo] ye mfo iloliekie mborā yoose ya Iruva.
-Vakolosai 2:9

Nae kavaia: Ini mumilie kunu si, niń mmilie kulya ule. Ini mukee va isanga li, niń nkee wa isanga li ndi. Yesu kavaia: Nkue nkue namuia: Ilyo kitaare Abraamu avva-fo, niń nii-foo.
-Yohane 8:23, 58

Nka ulya kamwia: Niishi she-eli Mesia ashaa ulya avaang-waa Kristo. Nae ili ashaa yye atimanyisaa findo ifi foose she-eli fikai. Yesu kamwia: Nniń ito nkee irera nawe.
-Yohane 4:25, 26

Yesu kavaia: Niń nniń nkate to wa muu! Nndu kasha kwakwa akiliwaa lingi nsoto ndi. Na ulya ashikusuraa niń akiwarwaa nn-

yura nta nkonu umwi ndi. Llyo Yesu avaaia lingi: Nkue nkue namuia: Niń nniń mwaango wa yaka mburuń.

-Yohane 6:35; 10:7

Yesu kamwia: Niń nniń nduti na muyamuu. Na nndu akusuranaa nań na akwaa afwa, akaa na muu.
-Yohane 11:25

Ini mushivaangaa llosha na Nndumi. Neeni mwarera kinuru, amu nniń ye.
-Yohane 13:13

Yesu kamwia: Nniń shia yo na dede nniń na muu nniń. Ee-fo nndu afikaa kwa Nde kitaare ashiwore niń ndi.
-Yohane 14:6

Kavavsa vandu vakaariswa rembo ifo mareñ. Kawaria mikate ilya iraanu na maku-nga alya avili. Kalla iruvewu kaana Iruva. Kafukyafukya mikate ilya kaniingya vana-losho na vanaloshu vakandea-
vya vandu. Vakalya woose va-kawuura. Vakaitirimu fibere-shu filya findesaa fikaishua mikusha ikumi na ivili. Na va-lyu vandelya wwomi veefikyee fiku firaanu vateefo vaka na vana.
-Matayo 14:19-21

Simon kamwarua kamwia: Nndumi, kio ki tindelala re-mbo barañ tiireiyaa nta iwa-

ra kindo. Kake kiimba kya kire-ro kyafu kwanshiia noolotaa mi-reyo yakwa mureñ. Neeli vata-na kuro, vakawara makunga me-engi na mireyo yawo ikarandu-ka.
-Luke 5:5, 6

Neefo mfo midoñ ivili iikee re-mbo mbaai ya shia. Neeli vande-ita, sheeli Yesu akee iira, vakaro-sa ngyununga tawo veenumbu-aa: Wui Nndumi Mwana wa Da-vidi, tililye! Yesu...kavaia: Mu-furie mmutanye ki? Vakamwia: Nndumi, tifurie miso eru alolye. Yesu kavavavyo mmuu kavaba-ana miso awo. Lia eni vakalolya vakansora. -Matayo 20:30, 32-34

Fulya findo foose fiifo ifo iru-
vewu na kunu isangeñ filya
filolikie na fitalolikie, five fifu-
mbi fa tikisi ana ngyumangi
ana unini ana witoro findo ifi
foose findetanwa kwa shia
yamwi na kiimba kyamwi.

-Vakolosai 1:16

Na ngyulumi toose tirambue
sheeli Yesu Kristo yye Nndumi
na iitikisa Iruva Nde.

-Vafilipi 2:11

Iruva...Ifurumia lya mikonu
ii karera neese na kana ka
Mwana uu andenrwaa ave mu-
yadinu ya foose. Lingi yye

andetana nae isanga lyoose.

-Vaebrania 1:1a, 2

Kyasia iva woose va numba
ya Isiraeli vamanyi ninsha,
sheeli Iruva amaarua Yesu to
mundenkabia nsalabeñ ave
Nndumi na Kristo.

-Varumi 2:36

Amu kwa ikyo nkyo Kristo
afiya na iva lingi na muu, amu
ashilie vafu na veefo na muu.

-Varome 14:9

Na Iruva wwa usuro, nae yye
andemuvaanga mukaliana na
Mwana wamwi Yesu Kristo
Nndumi weru.

-1 Vakorinto 1:9

Kake iwe naare? Nkiki ili kukee yumisia mwanamae wafo? Ana iwe naare? Nkiki ili kwilie mwanamae wafo? Amu ise ti woose tisalalaa mbele ya kifumbi kya uumisio kya Iruva.

-Varome 14:10

Narambua mbele ya Iruva na mbele ya Kristo Yesu ulya asheumisaa veefo na muu na vamfwe niirambuaa sheeli ashaa lingi aseereese umangi lwamwi.

-2. Timoteo 4:1

Ili Mwana wa ndu ashaa akee na unini lwamwi aryani na vamalaika vasongori woose, Ilyo akaa rembo kifumbi kya unini lwamwi. Na vandu va ma-

sanga woose vasandyoo kisan-guñ kyamwi. Nae avaavanisaa sheeli mwisi asauaa maanri na suve.

-Matayo 25:31, 32

Amu Nde nta aumisaa ndu ndi, kake uumisio loose alurambikie Mwana.

-Yohane 5:22

Ifi fimanyikaa nkonu ulya ili Iruva aniingaa Yesu Kristo irambua firisi fifisio vvandu. Ii yyo nrumi shisha ndeniingio.

-Varome 2:16

Nae kativavasa toongoye vandu na iringisia, sheeli uu yye eenderioo ni Iruva ave mufukya myaandu ya valya veefo na muu na valya vamfwe.

-Varumi 10:42

Niń nniń mwaango. Nndu kaka na kwakwa kashaarua mwaango, ito akooyaa ikirwa na yaka na isomuka, nae akoo-yaa imutu. -Yohane 10:9

Yesu kamwia: Nniń shia yo na dede nniń na muu nniń. Eefo nndu afikaa kwa Nde kitaa-re ashiwore niń ndi. -Yohane 14:6

Kiimba kya ikyo namuia: Mufiyaa marekoń anu. Kwakooya mutakusuraa sheeli nniń ye, mufiyaa marekoń anu. -Yohane 8:24

Amu woose vvarekwa na yanguywa ntikisi ya Iruva. Vakee

itaaliq usumani kya ruu kwa ililia lyamwi, fulya vakee vataue ni Yesu Kristo.

-Varome 3:23, 24

Ili andemaa yawutiq, kaendee valya woose vankusurie iki-a lya mirere. -Vaebrania 5:9

Nae kiimba kya ikyo amakii ivakira deń valya vasheaa Iruva veesalaliqo yye, fulya akee na muu kyeeri kilungani, amu avaterevie-wo. -Vaebrania 7:25

Nta eefo ungi ave i annde ikirwa ndi. Fulya liteefo irina lingi kwa si ya iruvewu likee ini-inge vandu lyantiwara ise ikirwa Ilyo. -Varumi 4:12

Kwamwi ye mfo mundeuka ini mukee va Kristo Yesu. Uu yye antitaniyo ni Iruva ave mutirangusa na mutisumanisa na mutisongovisa na mutikira.

-1 Vakorinto 1:30

Na nkira uu yye akuniingia kiimba kyeru. Na kiteveto kataka kuro, naamu atitaue ukasheñ loose na itisangya atisangye mirima, neese tive vandu vamwi vatomari vawore mitanie minuru.

-Tito 2:14

Mwiaanaa na ifura Vaava uu andemuniinga imakii iwaria fuba ya dinu ya vasongori va ifo kiremboñ kya langa. Nae andetiirua finyeñ ta llema katikaa-

risa umangiñ lwa Mwana wamwi nkunde. Amu ye kwamwi toore itaulwa, llyo itio lya mareko.

-Vakolosai 1:12-14

Nawo veekee iimba kiimba kiya veenumbuaa: Kusumani iwe iwaria kitabu ki na ifukya firingisio fayoy, fulya kwansikywa kwauria Iruva vandu vanyuriti toose na usao lwafo nanyufwari na makanika.

-Urambuyo 5:9

Muware ikundana, sheeli na Kristo andetikunda kakuniingia kiimba kyeru ave nsimbika wa kirasio kya kwa Iruva kiwore nrungo uwore kisaamu kinuru.

-Vaefeso 5:2

Alli naareń? Kwakooya usao lwamwi lwantiniinga usumani, tikiṛwaan yye se uumisio lutatikooye? -Varome 5:9

Yye uu andetikumbia muu wamwi, amu tikiṛwa na iniinga itio lya mareko liinańani na wisingi lwa uwoo lwamwi -Vaefeso 1:7

Amu ilu llo usao lwakwa luvaa mma shiyya ya imwitanisa na Iṛuva. Lwiritwaa kiimba kya veengi vakooye itio mareko awo. -Matayo 26:28

Neeni mwishi sheeli munde- taulwa nta nna findo fikashaa ndi sha fesa ana saabu, amu

muuke weendoń lwanu lutasu- mani mundewaria kwa vaande yanu. Kake mwantaulwa na u- sao lwa Kristo lwa uuru ande- kuniingia sha ngarina ya yaan- ri itawore ilomi ana ibaranga. -1 Petiro 1:18, 19

Kake kwakooya tikee iṛuarua langen sheeli ye akee langen, tikee iliana ise ti veni na ti ve- ni. Na usao lwa Mwana wamwi Yesu lutisangyaa mareko woose. -1 Yohane 1:7

Tiwore ifura lya iitikisa Iṛuv- a tikuvavie na Nndumui weru Yesu Kristo, fulya yye antiniin- ga witanu alli. -Varome 5:11b

Amu mundekirwa ni uwoo lwa Iruva kwa shia ya inkusura. Na ikirwa li nkwanu lyukie ndi, wwavi lwa Iruva muni. Ana nta mmashora anu ndi, kaara nndu atakushombe.

-Vaefeso 2:8, 9

Kyasia ili tansumaniswa kii-
mba kya ikusura Iruva, toore
witanu na Iruva. Na ulya atii-
tanisa na Iruva ni Nndumi weru
Yesu Kristo.

-Varome 5:1

Kyasia vakamwia: Titanaan
are amu timakii irunda masho-
ra wo a Iruva? Yesu kaaru ka-
vaia: Iva wwo mashora a Iruva
ni ikusura ito anderumwa yye.

-Yohane 6:28, 29

Kusure Nndumi Yesu Kristo,
nawe kukiaa andu emwi na va
numba yafo.

-Varumi 16:31b

Fulya nndu woose amiiriwa ni
Iruva avingaa isanga. Na kindo
kya ivinga isanga ni ikusura
lyeru.

-1 Yohane 5:4

Amu tikankaa na Kristo Yesu
irinwa ana ilea irinwa liwore
ngo ndi, kake ni ikusura lya i-
kusura Kristo lyawutigoo ni i-
kundana.

-Vagalatia 5:6

Kake ii yantisirwa, amu muku-
sure sheeli Yesu nKristo Mwa-
na wa Iruva, na kiimba kya iku-
sura li mulolie muu mukuva-
vie na irina lyamwi.

-Yohane 20:31

Iruva eetikiswa akee Nde wa Nndumi weru Yesu Kristo. Yye Nde muni ililia na Iruva muwiriya muu. -2 Vakorinto 1:3

Nta nkiimba kya mitanie yeru ikee minuru yyo yakangia katitania kuro ndi, kake nkiiimba kya ililia lyamwi muni. Nkyo atikiria eetisangyaa mirima tikava vandu vamiiriwa lya kavili vawore mikae miiya. -Tito 3:5

Amu Mwana wa nndu andesha ishekiria kilya kirekye. Mwalo-lya are? Kwakooya eefo nndu awore mburu iyana na imwi ika-rika-wo, nae are atatia-wo tilya

makumi kyeenda na kyeenda ifo fiduruñ na yenda eende ande-rya ilya irekye? Ikava bule yamwi kaikooya, nkue namuia kya dede, afuraa kya mmwasi kita tilya makumi kyeenda na kyeenda titarekye. Mfo kuro kikai na mbele ya Nde yanu wa iruvewu, nae da akundye nta umwi wa iwo vannya vareke ndi. -Matayo 18:11-14

Aarafumwa Iruva akee Nde wa Nndumi weru Yesu Kristo an-detililia na ililia lyamwi iingi katiira lya kavili tiware iverea linnde muu kiimba kya mirukie ya Yesu Kristo kwa vafu. -1 Petiro 1:3

Na Mumuyo na sambura ilya ya wali vakee inumbua: Oresho! Na ulya aita*a* iki anumbue: Oresho! Na ulya aworwa nnyura ashe. Na alangie awarie mura wa muu kya ruu.

-Urambuyo 22:17

Na nkonu to wa imarisia kisuku ukee nnini kita ilya ingi Yesu kasalala-wo karera na ununga unini kanumbua: Nndu aworwa nnyura ashe kwakwa anwe!

-Yohane 7:37

Oresho*n* kwakwa ini mu woose mu*r*iikisy*o* mmikae yanu ya kivandu, na*n* mmuwiiryaa muu!

-Matayo 11:28

Na Yesu kamanya kavaturukia kavaia: Oto*r*e*n* vana vashe kwakwa, manya mutaveemi! Amuvalya vakee sha iwo umangi lwa Iruva llwawo. -Mariko 10:14

Na kyeeri kya imutu karuma nsero wamwi, andeia valya veekee vaarie nrumi: Oresho*n*, fose fammaa ideer*o*.

-Luka 14:17

Kyasia ise tikee varumi vaivaangia vandu Kristo, nkimwi sheeli Iruva ye muni akee ivai-kimba kwa kana keru tiireraa: Tamutereva ini na Kristo: Mwitani*s*wa na Iruva!

-2 Vakorinto 5:20

Io llyo vakee ilolika valya vakee vana va Iruva na valya vakee vana va Satana: Ulya woose atatanaa fa usumani aukie kwa Iruva ndi, na ulya atakundie mwanamae mfo kuro da.

-1 Yohane 3:10

Amu woose vairio mbele mMumuyo wa Iruva iwo wwo vana va Iruva. Amu mwanniingwa Mumuyo wa uketi muwarwa lingi wwerei ndi, mwanniingwa Mumuyo wa imwarua vana, nto akee itilosha iia tiinumbuaa: Wui Nde yeru! -Varome 8:14, 15

Amu muve va usuro na vasaari mukee vana va Iruva vatawore ilomi kari ka kishuku ki

kya nkuushu. Kari kawo mulokie sha langa ikee imulika isanga ili.

-Vafilipi 2:15

Kwa ikyo Nndumi anumbua: "Somukeñ kari kawo, mulakaniswa nawo". Na lingi: "Manya mutabaani kindo kiravi, nañ mmuwariaa". Na lingi anumbua: "Vvaa Nde yanu, neeni muvaa vana vakwa va kiwomi na va kika". Mfo kuro Nndumi muni finya arera.

-2 Vakorinto 6:17, 18

Kake valya woose vandewwaria kavaniinga imakii lya iva vana va Iruva, wwo valya wakusurani na irina lyamwi.

-Yohane 1:12

Na mitanie ya kivvili imanyikie baa sheeli ikai. Nayo yyo ii: Wwaaisi na ukwe na uravi na irasia na findo fa usavi na sua na myaandu na iiria iriso na shuu ya nrima na nkuru na ikuraua na kyama kikasha na yaria ndari na unangwa na ulafu na findo fingi fifivakie. Sha lia namaa imuia mbele, mfo kuro nkee imuia lingi: Valya vatanaa findo sha ifo vakooyaa dinu ya umangi lwa Iruva ndi.

-Vagalatia 5:19-21

Tikaa na useli sha vandu vakee yenda nsanyiñ. Nta luteefo ulafu ana inangwa, nta luteefo waaisi ana uravi, nta iteefo mya-

andu ana ureeree! Kake mukulunganise kutu na Nndumi Yesu Kristo, nta mutaishivise mivili yanu milangie mikasha!

-Varome 13:13, 14

Fulya akaa ave nnini mbele ya kisangu kya Nndumi, nta atanwaa mfinyo ana kindo kya inanga. Nae eeshurwaa Mumuyo Nsongori kuuka ndewuñ ya mae.

-Luka 1:15

Neeni kulleñ ninsha kaara mirima yanu itatanyariswa mfindo fa ndewu sha ilafuka na findo ana inangwa wwari ana ikwareesa na findo fa isanga li, kaara nkonu to utamushee kibashuka.

-Luka 21:34

16 SIVATA YOSHENI (ITOSHIE) NDI IKUNURUSA LYO
YENI LIFILE NDI

Na Yesu kamwia: Llyo ili: Kukupunde Nndumi Iruva wafo na ngoo yafo yoose na nrima wafo woose na makusaro afo woose! Ili llyo ivavaso inini na likee kwa ule. Liifo na ivavaso lingi livakani nalyo.

-Matayo 22:37, 38

Kyasia ili asomuka wooro aware shia, nndu umwi kanshea eerishaa kawwoya nunden kamwura: Llosha nnuru, nkiki ntanaa, amu nrwaa dinu ya muu utakisiaa? Yesu kamwia: Naamu ki kwashivaanga nnuru? Eefo nnuru kitaare ni umwi

tubu, nae ni Iruva. Kwishi mavavaso alya: Kutawaa, kutaaike, kutaive, kutafingie nndu ungi kindo atatanie, kutalembe, kwindie ndeo na maa! Kamwia: Llosha, ifi foose nafiwara kuuka utin lwakwa. Yesu kamulla koroo kankunda kamwia: Kwaanguyo nkindo kimwi: Enda kwandekumba foose kuwore kwavie vakiva. Llyo kundedvaa na masaa iruvewu. Kwammaa oreshon kushisore. Nae kalema kisangu kiimba kya kirero kyo. Kaenda anarie, fulya eeworee masaa meengi.

-Mariko 10:17-22

Manya mutakulembe: Iruva avaa iila ndi. Amu kilya ndu aveekia nkyo eelulaa.

-Vagalatia 6:7

Vana vakwa, manya ndu atamulembe. Ulya atanaa kisumani awore usumani sheeli nae akee nsumani. Ulya atanaa mareko wwa Satana, fulya Satana atanaa mareko kuuka mbooko.

-1 Yohane 3:7, 8a

Ana mwishi se sheeli varekwa sha iva vatakooyaa diinu ya umangi lwa Iruva? Manya mutalembike: Vaaisi nta vakooyaa diinu ya umangi lwa Iruva ndi ana varasia firasio ndi ana vaaika ndi ana valya vakee i-

suta uka ana uumi ndi ana varoko ndi ana manini ndi ani valanga ndi ana vanangwa ndi ana varuma ndi ana vasoka ndi.

-1 Vakorinto 6:9, 10

Veñ varundi va kirero, manya mutave vaaranya da, amu kuro mukee ikulemba mu veni.

-Yakobo 1:22

Amu kwakooya ndu akee ikudedera eenumbuaa: noore finya atawore, ankulemba ye mu ni.

-Vagalatia 6:3

Fulya veengi vashaa veekusendaa na irina lyakwa na inumbua: Nniñ Kristo. Nawo vatevetaa veengi.

-Matayo 24:5

Amu nkuri: Mareko andenn-dwa isangeñ ni ndu umwi, na ufu lukann-dwa mmareko, na ufu lukashea vandu woose, amu vanderekio woose.

-Varome 5:12

Numa ilanga likannina likee iira mareko. Na mareko akavvira akee iira ufu.

-Yakobo 1:15

Makusaro a mikae ya ndu yo meni annde ufu, kake makusaro ndu akee ikusara a mikae ya Mumuyo annde muu na unambwe. Fulya makusaro a mikae ya ndu yo meni awore kituva na Iruva, fulya atairikie mavavaso a Iruva ana amakii iirikia ndi.

-Varome 8:6, 7

Kake kitisenye tikyese na ifura, fulya mwananu eefiye karuka lingi. Eerekiee kalolika lingi.

-Luka 15:32

Amu mare a mareko ni ufu.

-Varome 6:23a

Kyasiañ kyeeri kyo wwavi ki mwakooya? Alli fimwendie usutu, amu findo fo mbusha yayo ni ufu.

-Varome 6:21

"Kake valya vakee veerei na vatakusurie na vaturua na vawaa na vaaisi na vasavi na valya vakee iindia fifu na va wongo woose fuva yawo ikee iruveñ lia likee yaka muro wa kibalabala. Ilu llo ufu lwa kavili."

-Urambuyo 21:8

Neeli andemaa irera kuro, karrera na ununga unini kavaanga: Lasaro somuka na kunu woꝛo! Nndu ulya mfu kaso-muka na kulya woꝛo. Nae afingiefingie na firami marende na maako. Na kisangu kyamwi kisikie na kirami kya yangua nrike. Yesu kavaia: Mboꝛomu-eñ muntie aende.

-Yohane 11:43-44

Nkyo kikangio Nde kashikunda, fulya nanreka muu wakwa, amu nuuwarie lingi. Nta eefo nndu ashiusokaa ndi, kake nauniingia kwa ikunda lyakwa shi muni. Noore finya ya

iuniingia. Noore na finya ya iwara lingi. Llyo ivavaso ndeliwaria lyuka kwa Nde yakwa.

-Yohane 10:17, 18

Kaserikia kiraa kilya kirie nnyiña kakibaana na valya vakirie vakasalala. Kanumbua: Mwana nakwia: Kwimboo! Na ulya mfu kakwimboo kabooka irera.

-Luka 7:14, 15a

Niñ niikee mfu, a te nkee na muu alli na matika woose. Nañ noore finya ya yuta vandu ufuñ na ya ivinga ufu.

-Urambuyo 1:18

Kituva kya ifurumia kiretwa-a ni ufu. -1 Vakorinto 15:26

A le llosha, ni ivavaso lingali likee inini ifo mavavason' kita engi? Na Yesu kamwia: Llyo ili: Kukunde Nndumi Iruva wafo na ngoo yafo yoose na nrima wafo woose na makusaro afo woose! Ili llyo ivavaso inini na likee kwa ule. Liifo na ivavaso lingi livakani nalyo. Llyo ili: Kukunde vandu vengi sheeli kukukundye ku muni!

-Matayo 22:36-39

Yesu kamwarua: Lya mbele llyo ili: Iwe Isiraeli aranya! Nndumi Iruva weru ni Nndumi umwi. Nawe kunda Nndumi Iruva wafo na ngoo yafo yoose na

nrima wafo woose na finya yafo yoose. Na lya kavili llyo ili: Kunda ungi sheeli kukukundie ku muni. -Mariko 12:29-31a

Sheeli Nde andeshikunda niñ, nkuro nañ nammukunda ini. Kaañ na ikunda lyakwa! Mukawara mavavaso akwa mukaa na ikunda lyakwa, sheeli nañ ndewara mavavaso a Nde yakwa nakaa na ikunda lyamwi. Namuia ifi, naamu ifura li lishiwore limwake mini na ifura lyanu lyawukie lyoose. Ivavaso lyakwa llyo ili: Kundaniñ mu veni na mu veni, sheeli ndemukunda ini. -Yohane 15:9-12

Ana nta kiifo kindo kitane kitakee na baa mbele ya Iruva ndi, kake findo foose fikworusie na baa mbele ya miso amwi ito tiurwaa yye. -Vaebrania 4:13

Amu kiifo kindo kikee kirike kitatarambukaa ndi. Ana nta kiifo kindo kikee kifise kitama nyikaa na baa ndi. -Luka 8:17

Iruva uu yye atana isanga na findo foose fiifo, amu ye ni Nndumi wa iruvewu na isanga. Nta akaa numba ta iterevia tantanwa na maako a vandu ndi. Ana nta arundioo kwa maako a vandu ndi ana nta kindo kintinye, amu yye aniingie woose muu na mumuyo na findo foo-

se. Nae yye andemilisa ngyuriti toose ta vandu kwa nkuuku umwi kavaniinga mwaanya wa ikaa masangeñ koose. Kavarwaya feeri fa muu wawo na miyanu ya firembo fawo. Yye uu a furie varuye Iruva, na kwakoo ya vatangatanga vallolie. Lla kasa atakee kwaasha na nndu woose weru. Fulya kwamwi tiuta a muu weru na mikae yeru na foose tikee nafo. Sheeli na vaaria kiindi va kikwanu vandenumbua: "Neese tikee va ufwarilwamwi". -Varumi 17:24-28

Na lingi: "Nndumi eeshi makusaro a varango sheeli ni aruu". -1 Vakorinto 3:20

Mwana wa ndu arumaa vamaalaika vamwi, nawo vasañirya misindara yoose yutwa ifo umangiñ lwamwi na iwo vata-naa fa nkuushu. Nawo vavaeera iriniñ lya muro. Na ifo kindeviaa-fo kiiyo na ifina kitaku.

-Matayo 13:41, 42

Kake iruvewu lya alli na isanga li fifisio muro kwa kirero kilya kya Iruva firingwaa kumande nkonu wa uumisio wa ireta vandu valya vandelea Iruva.

-2 Petiro 3:7

Na kwakooya uko lwafo ana urende lwafo fikwendee misindara, fiminyi-fo kwalikumba neefo! Llyo nwana ifika muuñ

kukee kisaya kitawore uko ana urende, kita ili kuvaa na maako avili ana marende avili kweerwa muroñ utakisiaa.

-Matayo 18:8

Nawo vakabwaa na imamisio lya mirere na ilakaniswa na kisangu kya Nndumi na unini lwa finya yamwi.

-2 Vatesalonike 1:9

Nawo veendaa vakaa na ukiva lutasiaa. Na valya va usumani wo veendaa vakaa na muu utakisiaa.

-Matayo 25:46

Na ndu ataare andekooywa atisirie kitabuñ kya muu kakumbwa iruveñ lia lya muro.

-Urambuyo 20:15

Mfulya andeeria nkonu ashaa nato aumisie va isanga na usu-mani. Na uumisio lu kalurambi-kia nsero ulya andenduta kwa vafu kanrambuya vandu woose vautiewo inkusura.

-Varumi 17:31

Nndumi eeshi ikira vasumani nreyoń na iwo vatasumani eeshi ivafisia nkonu wa uumisio vakabwa.

-2 Petiro 2:9

Amu ise ti woose kyatiwara ti-manyike mbele ya kifumbi kya uumisio lwa Kristo, amu nndu woose atawa kilya andetana lia akee na vvili, akwaa fikee fisha ana akwaa fikee fikasha.

-2 Vakorinto 5:10

Ikunda lya dede lisumanikie kweru, kwakooya tikee iverea nkonu wa uumisio na ifura. Fulya tikee kimwi na Yesu akee ifo iruvewu neese tikee kunu isangeń.

-1 Yohane 4:17

Nań nalolia vafu valya vanini na valya vannya vaselele mbele ya kifumbi kilya kya kiman-gi. Na fitabu fikarulwa. Kiifo na kitabu kingi nakyo kikarulwa, nkilya kya muu.

-Urambuyo 20:12a

Kyasia nkuro, nndu woose we-ru asalaliaa kyamwi ye muni kisanguń kya Iruva.

-Varome 14:12

Kake wavi lua lundeva sha ireko lia ndi. Amu kwankooya nkiimba kya ulya umwi veengi vandefwa, ni mmwasi nnu ililia lya Iruva na wavi lwa ililia lindenndwa ni ulya umwi Yesu Kristo lindekira valya veengi.

-Varome 5:15

Kyasia kwakooya nkuro, nta nkwa finya ya ito afurie ndi ana nta ni ito akee irishia ndi, kake ni ulya aliliaa yye Iruva.

-Varome 9:16

Iruva aleaa vakuninisi, kake valya vakunyiisaa avaliliaa.

-1 Petiro 5:5b

Amu mwammanya ililia lya Nndumi weru Yesu Kristo she-

eli andeva nkiva kiimba kyeru, lla kasa eekee isimba, naamu ini mumakii iva masimba kiimba kya ukiva lwamwi.

-2 Vakorinto 8:9

Kake alya ireko lindenina wwo ililia likava iingi kya mmwasi. Amu sheeli ireko lindeitoro likannde ufu, mfo kuro kwa shia ya usumani ililia liitoro kumande muun wa mirere lindenndwa ni Yesu Kristo Nndumi weru.

-Varome 5:20b, 21

Na varumi vakarambua iruka lya Nndumi Yesu na utomari unini. Nawo woose vakakundio vvandu.

-Varumi 4:33

Kyasia Iruva ameerā feeri fi-
lya fa utondo lwa vandu mungo.
Kake alli akee irarika vandu
woose na vakava kwi vailashi-
ke mirima yawo.

-Varumi 17:30

Namuia: Nkuro ndi, kake kwa-
kooya mutailashikaa mirimiñ,
nkuro da mundemamiasa mu wo-
ose.

-Luka 13:3

Ilashikeñ mirimiñ yanu, fulya
umangi lwa Iruva lwansha ku-
fui.

-Matayo 3:2

Petiro kavaia: Kurreñ, na nn-
du woose abatisiyo irina lyo lya
Yesu Kristo mukooye itio lya
mareko anu. Neeni mukooyaa
wavi lwa Mumuyo Nsongori.

Alli kurreñ na iilashika miri-
ma yanu, amu fikasha fanu fu-
utwa fimuuke!

-Varumi 2:38; 3:19

Amu unario luukie kwa Iru-
va lunnde ikurra lyoore ikia li-
takiilashikaa. Kake unario luu-
kie isangeñ ili lunnde ufu.

-2 Vakorinto 7:10

Na Yesu kaia vandu valya: Niñ
namuia: Mfo kuro livaa ifura
kulya iruvewu kiimba kya nn-
du umwi nreti eelashika kita
vandu makumi kyeenda na
kyeenda vakee ikuvaanga va-
sumani vatafurie iilashika.

-Luka 15:7

Amu kwakooya mutiaa vandu vengi mareko awo, na Nde yanu wa iruvewu amutiaa neeni.
-Matayo 6:14

Ili Yesu andelolia ikusura Iya-wo, kaia ndu ulya atorokombye meengo: Mwanakwa kwammaa itio mareko afo.
-Mariko 2:5

Nawo vandu valya vateeshi Iruva vakwanisio mboni ya ikurra na ya itio mareko veekuva-vaa nae, nakyo kibookaa kunu Yerusalemu.
-Luka 24:47

Kimanyike kwanu sheeli kii-
mba kya uu [Yesu] mukée ikwanisio itio Iya mareko. Ndu to

Iruva andenninisa na uko Iwamwi usha ave nnini na nkira vandu, aninge Vaisiraeli iilashika na itio Iya mareko.
-Varumi 13:38b; 5:31

Lla niñ nselele mwaangoñ nikabakabaa yoondi. Ndu kaita ununga lwakwa na irua mwaango, naakaa kwamwi na ilyashoonga andu emwi nae, nae alyaa andu emwinañ.
-Urambuyo 3:20

Lingi veñ vandu vakuworie ndewu sheelwa ini mu veni na mu veni na vawore ililia mwikutiaa sheeli na Iruva andemutia akee na Kristo.
-Vaefeso 4:32

Amu ililia lya Iruva lyallolika lya ikira vandu woose. Nalyo li-kee itifunda tilakane na mikae yoose mikasha isule Iruva ya kunu isangeń. Na ikaa tikaa na useli na usumani na usha ky-eeri tikikee kunu isangeń ili. Na iva tive vandu vavereaa Yesu Kristo na ikusura. -Tito 2:11, 12

Manya mutave vaaroo va valya vatanaa mitanie ya llema ita-senyie, kake varerień.
-Vaefeso 5:11

Manya mutafure isanga li ana filya fikee isangeń. Nndu kaku-nda isanga li, ikunda lya ikun-

da Nde liifo kari kamwi ndi. Fulya foose fikee isangeń sha i-linga lya vvili na ilanga lya mi-so na ikushomba na masaa fo fuukie kwa Nde ndi, mfa kunu isangeń tubu.

-1 Yohane 2:15, 16

Kusarień kilya kikee ule, nta ifi fikee isangeń ndi.

-Vakolosai 3:2

Ini vaaisi, mwishi se sheeli i-wara ndoo na isanga ni iva ki-tuva kya Iruva? Kyasia ulya a-kundaa iva ndoo ya isanga ak-warua kava kituva kya Iruva.
-Yakobo 4:4

Mukamanya sheeli Iruva wwa usumani, mumanyaa sheeli ulya woose atanaa kisumani amiiriwa yye. Tiishi sheeli ndu woose andeiriwa ni Iruva atanaa fikasha ndi. Kake ulya amiiriwa ni Iruva akuringaa, amu Nkasha ulya atambaani.

-1 Yohane 2:29; 5:18

Kake mwansangywa, lingi mwamiiliswa mukataaliyo usumani kwa irina lya Nndumi Yesu Kristo na kwa Mumuyo wa Iruva weru.

-1 Vakorinto 6:11b

Yesu kamwarua kamwia: Nkue nakuia kya dede: Kwa-kooya ndu atairiwa lya kav-

ili, amakii ilolia umangi lwa Iruva ndi.

-Yohane 3:3

Kiimba kya iki ndu kankaa na Kristo avva ndu mwiya. Famwi fa mbele famiira, lla te foose favva fiiya.

-2 Vakorinto 5:17

Fulya mwamiiriwa lya kavili nta nna mbeu ikashaa ndi, kake nna ilya itakashaa, nkyo kiro kya Iruva kiwore muu kika kumande mirere.

-1 Petiro 1:23

Inini lishaa-fo ndi kita lyasha iiva na isikya na ireta. Niñ ndesha amu nato tikooye muu na findo fitifile na fa mmwasi.

-Yohane 10:10

Yye muni akurika mareko eru kaarosia kiriń kya nsalaba andu emwi na vvili wamwi, amu ise tilakaniswa na mareko na ikaa tikaa na muu wa irundia usumani. Mfaasha famwi fin-demukira ini. -1 Petiro 2:24

Kyasia kwakooya mwandutwa andu emwi na Kristo, ruyeń kilya kikee ule kundo Kristo akai akee rembo uko usha lwa Iruva. Kusarień kilya kikee ule, nta ifi fikee isangeń ndi. Fulya mwamfwa na muu wanu ufisio andu emwi na Kristo ifo kwa Iruva. Neeli Kristo alolikaa akee muu weru, llyo neeni mu-

lolikaa andu emwi nae uniniń.
-Vakolosai 3:1-4

Na iwo vakee va Kristo Yesu vammaa yumisia filya fa kivvili andu emwi na makusaro ayo makasha na ilanga lyayo. Kwakooya mMumuyo atiniinga muu, kyasia neese tiware weendo lusumani na Mumuyo.

-Vagalatia 5:24, 25

Wode! Ise tamfiya mareko tikuwaraan are lingi na mareko? Mfo kuro ini neeni kutaalien sheeli mukee vandu vavvia mareko vafu, na muu wanu muwore rundien nato Iruva mwiku-vavaa na Kristo Yesu Nndumi weru.
-Varome 6:2, 11

Fulya ulya akusuranaa na makusaro amwi wo meni akooyaa ureti, kake ulya akusuraa usumani luukie kwa Mumuyo akooyaa muu utakisiaa.

-Vagalatia 6:8

Na sha lia Mose avanika shoka ilya kulya bateń, mfo kuro kyawara Mwana wa nndu avanikwa, amu nndu woose akusurani nae atareke, kake anii-ngwa muu utakisiaa.

-Yohane 3:14, 15

Na muu uu wa mirere ni ikumanya iwe sheeli ni iwe kukee Iruva wa dede, na ito kunrumie yye Yesu Kristo.

-Yohane 17:3

Ulya akusuraa Mwana ito avaa na muu utakisiaa. Na ulya atarikiaa Mwana akooyaa muu kutu ndi, kake uvave lwa Iruva lulunganaa nae.

-Yohane 3:36

Kake wavi lwa Iruva mmuu wa mirere wanndwa ni Yesu Kristo Nndumi weru.

-Varome 6:23b

Nkue nkue namuia: Nndu akee yaranya kirero kyakwa na ikusura ito ashirumie awwaria muu wa mirere na mirere, nta akiumisioo ndi. Fulya ansomuka ufuń kafika muuń.

-Yohane 5:24

Mumuyo to muni andu emwi na mumuyo uu weru akee itirambua sheeli tikee vana va Iruva.
-Varome 8:16

Na mirambuye yyo ii sheeli: Iruva antiniinga muu wa mirere, nato mmuu Mwana wamwi auwore. Ulya akuwore na Mwana awore muu ito. Ulya atakuwore na Mwana wa Iruva awore muu uu ndi. Ifi namutisiŕia ini mukusurie irina lya Mwana wa Iruva, amu mumanyi sheeli muwore muu wa mirere.

-1 Yohane 5:11-13

Nndu awara mavavaso akwa na yaindia ito yye nndu ashikundie. Na nndu ashikundie

niń, ito akundwaa vVaava wakwa. Na akwaa nniń ninkundaa na inkworusa na bata.

-Yohane 14:21

Kyasia mwavva vana nkyyo Iruva aruma Mumuyo wa Mwana wamwi aake mirimiń yanu, ito avaangaa: Aba, nkimwi na Vaava.

-Vagalatia 4:6

Kuro tamanya sl eeli tikee nae, nae akee neese, fulya antiavia Mumuyo wamwi.

-1 Yohane 4:13

Na kunu mfo timanyiaa sheeli tammanya Iruva, kwakooya tikee iwara mavavaso amwi.

-1 Yohane 2:3

Na alli nkee ishañ na kwafo, na firero fi nafirera nkee kunu isangeñ, naamu vakaa na ifura li lliwore, nalyo liishue ifo mirimiñ yawo. -Yohane 17:13

Amu umangi lwa Iruva mmiliye ana minuiye ndi, kake ni usumani na unambwe na ifura fikee iniingwa mMumuyo Nsongori. -Varome 14:17b

Neeni alli moore unaari. Kake mmuloliaa lingi na ngoo tanu ti-kyesaa na ifura lyanu eefo nta nndu amusokaa ndi. Kumande nnu nta kindo mwankitereva kwa irina lyakwa ndi. Tereven amu muniingwaa, na ifura lyanu liishue bele. -Yohane 16:22, 24

Lingi nniñ ndi nkee na muu, kake ulya akee na muu kari kakwa nKristo. Amu muu uu wa vvili nkikee nato nuuwore niikusuranaa na Mwana wa Iruva uu andeshikunda kakuniingia kiimba kyakwa.

-Vagalatia 2:20

Namuia ifi, naamu ifura li lishiwore limwake mini na ifura lyanu lyawukie lyoose.

-Yohane 15:11

Nae munkundie kitaare mullo-
lie mukankusura ateefo kisan-
guñ kyanu. Kwa ikyo mukabaa
nndoro mwiwarwaa ni ifura li-
tavaa isenda likee iilise.

-1 Petiro 1:8

Amu valya vamiita mavavaso vakee vasumani mbele ya Iruva ndi, kita valya vaindiaa mavavaso a Iruva wwo vataaliq sheeli vvasumani.

-Varome 2:13

Mwishi se kasa kikai? Kwakoya mwakuarua maketi a iirikia nndu, mwavva maketi a ulya mumwirikiaa kive kya uketi lwa mareko lunndee ufu, kive kya uketi lwa windi lunndee usumani. -Varome 6:16

Na imuwiiṛia ini mukée iturulwa muu andu emwi neese, ili Nndumi Yesu alolika na baa

auka iruvewu ariani na vama-laika veni finya. Na iva avaa sha kibalabala kya muro eetaa kimini kwa valya vateeshi Iruva na valya vataindiaa nrumi shisha ya Nndumi weru Yesu. Nawo vakabwaa na imamisiq lya miṛere na ilakaniswa na kisangu kya Nndumi na unini lwa finya yamwi.

-2 Vatesalonike 1:7-9

Vva ngoma valya vawaraa mavavaso amwi, amu vakooye fuva yawo ya nri ulya unnde muu na muumu wa iira mbengeñ tilya vafike muṛiñ ulya.

-Urambuyo 22:14

Na ngyulumi toose tirambue sheeli Yesu Kristo yye Nndumi na iitikisa Iruva Nde.

-Vafilipi 2:11

Kyasiañ ulya woose ashirambuaa mbele ya vandu, nañ ni-nrambuaa mbele ya Vaava wakwa wa iruvewu. Na ulya woose ashikanaa mbele ya vandu, nañ ninkanaa mbele ya Vaava wakwa wa iruvewu.

-Matayo 10:32, 33

Ulya woose arambuaa sheeli Yesu mMwana wa Iruva, llyo Iruva akaa na ito, nae akaa na Iruva.

-1 Yohane 4:15

Kiimba kya iki kwanrambua Yesu Kristo na kana kafo shee-

li yye Nndumi na ikusura na nrima sheeli Iruva andenduta kwa vafu, kukiaa. Amu kwammukusura na nrima kuniingwaa usumani, kwammurambua na kana kukiaa.

-Varome 10:9, 10

Ulya woose akanaa Mwana awore Nde ndi. Ulya arambuaa Mwana awore na Nde.

-1 Yohane 2:23

Amu nndu woose airaa sonu kiimba kyakwa niñ na kya fire-ro fakwa, na Mwana wa nndu airaa sonu kiimba kyamwi, ili ashaa akee na unini lwamwi na lwa Ndee na lwa vamalaika vasongori ifo iruvewu.

-Luka 9:26

Sisirieñ mulale rembo, fulya nkituva wanu Satana akee iru-
arua sha miiso iirununaa karu-
ya nndu amakii immira. Uu ku-
mwumiseñ mwikuwaraa na iku-
sura. -1 Petiro 5:8, 9a

Numa Yesu kakurikwa mMu-
muyo wa Iruva bateñ, amu an-
deelelyo-fo nSatana. Yesu ka-
mwia: Shuuka Satana! Amu
nkisisire: Kuñinise Nndumi I-
ruva wafo na inkusura ye mu-
ni. Llyo Satana alakana nae. Na
vamalaika vakanshea vaka-
ndundia. -Matayo 4:1, 10, 11

Kya ifurumia, vanavama, nde-
foñ kutomiriseñ kwa finya ya
Nndumi ikee nini, fulya mukee

vamwi. Raañ fiya foose fa Iru-
va, amu mumakii ikukinga na-
fo mitambwe ya Satana.

-Vaefeso 6:10, 11

Amu fiya feru tirie fa ikabana
mfa kivandu ndi, kake foore fi-
nya yukie kwa Iruva ya ifukya-
fukya singiri shuumu na mita-
mbwe. -2 Vakorinto 10:4

Ini mukee va nde yanu, nae
nSatana. Na filya nde yanu al-
angie mfo musenywa ifitana.
Ye eekee wwa vandu kuuka
mbele, ana nta akuwore na u-
dede ndi, fulya ye atawore u-
dede nrimin wamwi....Amu
ye wwa wongo kava na ndee
wa wongo. -Yohane 8:44

Kyasia ili vana vawore vvili na usao, na akwaa yye mfo kuro da andekuwara nafo, amu avinge na ufu lwamwi ulya eetorio ufu yye Satana.

-Vaebrania 2:14

Ulya atanaa mareko wwa Satana, fulya Satana atanaa mareko kuuka mbooko. Nkyo kii- mba Mwana wa Iruva kalolika, amu afukye mashora a Satana.

-1 Yohane 3:8

Kuvarue miso awo vatie llema vashe langen, vauke ushiliñ lwa Satana vaarukie Iruva. Kuro vakooye itio lya mareko awo na dinu kari ka iwo vamiiliswa veshikusuraa niñ. -Varumi 26:18

Alli uumisio lwa isanga li lwa- awukia. Alli mwitoro wa isanga li aburuswaa aliuke.

-Yohane 12:31

Ni i naañ atirauaa na ikunda lya Kristo? Mmavavio ana nngatara ana ni yumbutwa ana nso- to ana ni yenda kuri ana nki- tani ana nshombo? Kake ngyu- kiveñ iti toose tikee yengeria ivinga tielekioo ni ito atikundie ise.

-Varome 8:35, 37

Kyasia irikieñ Iruva. Leeñ Sa- tana nae amurishaa. Serikieñ Iruva, nae amuserikiaa ini.

-Yakobo 4:7, 8a

Kwakooya narera na ngyulumu ta vandu ana ta vamalaika ntaare ikunda, nkee sha minya ikee yona ana sha nkongo ukee irera. -1 Vakorinto 13:1

Kake findo Mumuyo avikie mfo ifi: ni ikunda na ifura na unambwe na isisiria na usha lwa nrima na usongovisi na ikusurana na uwoo na kirengo.

-Vagalatia 5:22, 23a

Kwakooya ndu anumbua: Nkundie Iruva kasua mwana-mae wamwi, ito ni ndu wa wongo. Fulya ndu atakundie mwanamae wamwi allolie, akunda are Iruva atallolie?

-1 Yohane 4:20

Kamwura lingi lya kavili: Simon wa Yohane, kushikundie? Petiro kamwia: Ee Nndumi, kwishi sheeli nkukundie. Na Yesu kamwia: Isa mburu takwa!

-Yohane 21:16

Kwakooya mushikundie, mwindingie mavavaso akwa.

-Yohane 14:15

Kindo vandu woose vamuman-yaa nakyu mwavva vanaloshovakwa ni ikundana, kwakooya mwakundana ini mu veni na mu veni.

-Yohane 13:35

Amu ikunda Iruva ni iwara mavavaso amwi. Na mavavaso amwi mmeemerindi.

-1 Yohane 5:3

Ili Yesu andemaa iruka ngama kio ya nkonu wa mbele usorie Sabato, kakworusa lya mbele Maria Magidalena.

-Mariko 16:9a

Ili mikonu nyaanyi indesia, vanaloshu vamwi veekusandiee lingi numba ilya sheni na Toma eekee andu emwi nawo. Lia eni Yesu kasha alya vakai, na numba iirayee. Kasalala kari kawo kavaia: Kaañ na unambwe! Numa kaindukia Toma kamwia: Oresho lla maako akwa! Baana na fiwořo fakwa na nni wafo! Nnde na uko lwafo kubaane nalo kiwořo kya uvari lwakwa! Kutakive mushinu-

nua, kuve mushikusura! Toma kamwarua kamwi a: Ee Nndumi, ni iwe Nndumi wakwa na Iruva wakwa!

-Yohane 20:26-28

Neese tikee varambua va filya foose andetana urukeñ lua lwa Vayuda na kulya Yerusalemu. Na Yesu uu vakawwaa vakan-kabia nsalabeñ. Kake Iruva kanduta nkonu wa kararu kamworusa na bata. Kake nkwa vandu woose ndi kita ise tikee varambua veensaulwaa ni Iruva. Neese tikalya nae na inwa andu emwi nae kyeeri kilya ili andemaa iruka kwa vafu.

-Varumi 10:39-41

Kishaa kyeeri na akwaa ni ali kiifo da, ili vafu vaitaa ununga lwa Mwana wa Iruva, na valya vaitaa vavaa na muu. Manya mutariikiswa ni ifi! Amu kyeeri kishaa na vandu woose valele mbangeñ vaitaa ununga lwamwi, nawo vakwimboo-fo. Na valya vandetana finuru varuke vakooye muu. Na valya vandetana fikasha varuke vakooye uumisio. -Yohane 5:25b, 28, 29

Mwishi se sheeli ise tabatisio Kristo Yesu tikee vabatisie ufu lwamwi? Kyasia tarikwa andu emwi nae ufuñ lwamwi kwa shia ya ubatiso, amu sheeli Kristo anderutwa kwa vafu kwa

shia ya unini lwa Ndee, mfo kuro neese tirue tirie muu mwiya. Amu sheeli tindelungio ufu lua lwamwi, mfo kuro na iruka lyamwi tililungioo.

-Varome 6:3-5

Na Kristo kankaa kari kanu vvili wanu ukooyaa ifwa da kiimba kya mareko, kake mumuyo wanu ukee na muu kiimba kya usumani. Kake kwakoya Mumuyo wa ito anderuta Yesu kwa vafu akee kari kanu, ito anderuta Kristo kwa vafu arutaa na mivili yanu ikee mi-kaeñ ya ufu kwa finya ya Mumuyo wamwi akee kari kanu.

-Varome 8:10, 11

Fulya ansengera vandu vamwi na ivakira...atiniingaa ise tikiie maakoń a fituva feru na indundia titawore werei, tikaafo tikee na usongovisi na usumani kisanguń kyamwi mikonu yoose ya muu weru.

-Luka 1:68b, 74, 75

Kyasia vakunde vakwa, fulya toore firekio ifo, tikwilise mirima yeru kyoo kyoose kya vvili na kya nrima, kuro llyo yawutia usongori na yerea Iruva.

-2 Vakorinto 7:1

Kyasia lingi tamutereva, muře vanavama, na imufunda, amu mukée va Nndumi Yesu: Mwengerie utomari na irunda

sheeli tammullosha ikaa na irunda na isenya Iruva. Mwishu mavavaso alya tamuniingia ise, neese taaniingio ni Nndumi Yesu. Na mifurie ya Iruva yyo ii: Kusongoviseń ngoo mwiwukane na waaisi. Nndu woose wanu akufunde isaua nka wamwi na insongosia na inninisa. Amu Iruva antivaangia ukwe ndi, kake antivaanga tive vailise.

-1 Vatesalonike 4:1-4, 7

Kake sheeli ulya andemuvaa-nga akee nsongori, mfo kuro neeni veń vasongori weendoń lwanu loose. Amu nkisisire: "Muve vasongori, fulya niń nkee nsongori". -1 Petiro 1:15, 16

Nkyo kiimba na Yesu kalisiyo ukiva wooro ya mbenge ya muri (Goligota), amu ailise vandu vamwi na usao lwamwi weni.

-Vaebrania 13:12

Fulya Iruva atisaua andu emwi nae ilyo kitaare isanga lyan-tanwa, amu tive vasongori kisan-guń kyamwi ateefo malomi. ...Iwore usumani na usongovisi lwa dede.

-Vaefeso 1:4; 4:24

Narera kwa mikae ya kivan-du kiimba kya utanyari lwa mivili yanu. Amu sheeli mwaniingia meero anu akava masinga a itana fa kirinda na fa ureti, mfo kuroń na alli niingi-

eń meero anu ave masinga a usumani mukooye iiliswa!

-Varome 6:19

Kake kwakooya tarambua mareko eru, ye wwa mma na nsu-mani atitie mareko na itisan-gya ukasha loose.

-1 Yohane 1:9

Kyasiań findo fo fimamiaa fose, a weendo lwanu naare mulutanaa, amu luve usongori mwikusuraa Iruva?

-2 Petiro 3:11

Ruyeń utomari lwa iva na unambwe na vandu woose na usongovisi, amu nta ndu umwi aloliaa Nndumi kitaare aluwore.

-Vaebrania 12:14

Kyasiañ kwakooya ini, muke-e varekwa, mwishi iniinga vana vanu findo fisha, nkilanya se Nde yanu wa iruvewu aningaa valya vakee intereva Mumuyo wamwi Nsongori?

-Luka 11:13

Neeli vandemaa itereva Iruva, andu alya veekusandiee akareremiswa vakaishurwa woose Mumuyo Nsongori vakaongoya kirero kya Iruva na baa.

-Varumi 4:31

Kake ini mukikee va mikae ilya ya ndu meni ndi, mwavva va mikae ya kwa Iruva, kwakooya Mumuyo wa Iruva akee

kari kanu. Amu ulya atawore Mumuyo wa Kristo, avva ndu wamwi ndi.

-Varome 8:9

Kake ini muniingwaa finya ili Mumuyo Nsongori amusheaa. Neeni muvaa varambua vakwa.

-Varumi 1:8a

Amu eekee ndu nnuru eeshule Mumuyo Nsongori na ndu wa ikusura.

-Varumi 11:24a

Na vanaloshu valya vakaishua ifura na Mumuyo Nsongori.

-Varumi 13:52

Ana manya mutanangwa wwariri, amu uretaa weendo usha, kake veñ vandu veeshue Mumuyo wa Iruva.

-Vaefeso 5:18

Yesu kamwia: Ili kwanumbua: Kwakooya kumakii! Manya findo foose fivaa kwa ulya akusuraa.
-Mariko 9:23

Mure vakunde, manya mutariikiswa mmaturulo amuwoya na imuvavisa sha muro, sheeli mfindo mutamakii ifimanya, mfindo fa imwelelia da. Fureñ! Amu mukantanaña maturulo na Kristo mufuraa kya mmwasi na ikaba mindoro, ili unini lwamwi lulolikaa.

-1 Petiro 4:12, 13

"Nae aanguaa masoru woose mison' awo. Ana ufu lukivaa-fo

lingi ndi ana unari ana kiiyo, ana mavavio akivaa-fo lingi ndi, amu findo filya fa mbele fammaa iira."
-Urambuyo 21:4

Bookeñ ilanga lya mbele umangi lwa Iruva na usumani lwayo, na filya fingi foose muniingwaa.
-Matayo 6:33

Na ivalosha muvaloshe iwara filya foose ndemuvavasa. Nañ nkaa andu emwi neeni mikonu yoose kumande isanga lisiaa.
-Matayo 28:20

Nkee imakii findo foose nkee na ito ashiniingie finya, yye Kristo.
-Vafilipi 4:13

Amu fulya andeturulwa ye muni eereywaa, amakii yelekia valya vakee irevwa.

-Vaebrania 2:18

Nae Iruva muni unambwe avariavariaa Satana kwa si ya marende anu ree. -Varome 16:20a

Nta mwankooya kyelelio kiki lie finya tanu ndi kita kilya kikee kya mwina wa kinndu. Kake Iruva wwa usuro amutiaa mukoooye kyelelio kikilie finya tanu ndi. Kake andu emwi na kyelelio kilya mwelelio aorusa na mwaango wa isomuka, amu mumakii isisiria.

-1 Vakorinto 10:13

Neese tiishi sheeli findo foose Iruva aaviaa valya vankundie fivaviaa fa usha foose, nawo vvalya vandeveangwa kasa andevarengia. -Varome 8:28

Fulya titawore nrasia nnini atamakii ivavio mmuu kya ng-yutanyari teru, kake andeelelio findoñ foose sheese, nta ivingwa mmareko. -Vaebrania 4:15

Wwa ngoma ndu asisiriaa mireyoñ. Amu kammaa ivinga aniingwa muu utakisiaa uve uvingo lwamwi lua Iruva anreikia valya vankundaa.

-Yakobo 1:12

Ulya avvinga arwaa ifi five diinu yamwi. Nañ vvaa Iruva wamwi, nae avaa mwana wakwa.
-Urambuyo 21:7

Ulya avingaa kuro avikwaa miseto myeelwa, ana nta nuutaa kutu irina lyamwi kitabuñ kya muu ndi. Nañ nrambuuaa irina lyamwi mbele ya Nde yakwa na mbele ya vamalaika vawmwi. Ulya avingaa mmwaruua ave ngo ifo numba ya Iruva wakwa, nae akiukaa-fo lingi ndi. Nañ ntisiriaa-wo irina lya Iruva wakwa na irina lya muri wa Iruva wakwa, nto Yerusalemu ilya shiia yolokaa iruvewu yukie kwa Iruva wakwa. Na a-

kwaa ni irina lyakwa ntisiriaa-wo lia iia. -Urambuyo 3:5, 12

Ulya avingaa ninkarisaa rembo andu emwi nañ kifumbiñ kyakwa kya unini, sheeli nañ nndevinga nakaa rembo andu emwi na Nde yakwa kifumbiñ kyamwi kya unini.

-Urambuyo 3:21

Ulya awore marwi aaranye kilya Mumuyo akee iia siriri ti: Ulya avingaa, ninningaa nunda ta nri wa muu ukee ifo Paradiso ya Iruva. Na ulya avingaa kava mulla mitanie yakwa kumande ifurumia ninningaa miitorio ya iitorio vava varumu.

-Urambuyo 2:7, 26

46 KASA IRUVA ATIIYA KYA NNDUMI NA NKA ILAKANA

Kake valya vammaa ikwalikia navavavasa, ana nta nniñ ndi, kake ni Nndumi: Manya nka atalakane na mmi wamwi. Kake kwakooya allakana nae, a-kaa kuri manya atakialikwa ana akwitanise na mmi wamwi. Lingi mmi manya atalakane na nka wamwi. Nka afingie ili mmi wamwi akee na muu. Kake kwakooya mmi wamwi amfwa, mmwotoŕe aalikwa ni ndu woose ulya amfurie, kive kari ka Nndumi da.

-1 Vakorinto 7:10, 11, 39

Amu nka awore mmi afingio mmi ulya ni ivavaso kyeeri a-

kee na muu. Kake mmi ulya kamfwa, amboŕomulwa ivavasoñ lia lyamwi. Kyasia kyeeri mmi wamwi eefo na muu kwakooya ava na mmi ungi avaangwaa mwaa isi. Kake mmi wamwi kamfwa amboŕomulwa akifingio ni ivavaso lyo ndi. Nta akivaa mwaa isi kwakooya aalikwa ni nndumi ungi ndi.

-Varome 7:2, 3

Kake niñ namuia: Ulya woose alakanaa na nka wamwi kitaare nkwa mboni ya waaisi amwarua kava mwaa isi. Na ndu kaora nka ulya andetio ni mmi amaaika.

-Matayo 5:32

Na alli nkee yenda ndemu-songosia firembo da. Kake nu-uyaa lingi nshemukurika kwa-kwa, mundekaa alya niñ nkai.
-Yohane 14:3

Na io llyo ilolika myorusye ya Mwana wa nndu iruvewu. Llyo ngyufwari toose ta isangeñ tii-shiraa, ili valolyaa Mwana wa nndu eeshaa na marumbe auka iruvewu akee na finya na unini.
-Matayo 24:30

Amu nndu woose ashiiriala sonu na firero fi fakwa kari ka kishuku ki kya waaisi na mareko, na Mwana wa nndu amwiriiala sonu, ili ashaa na unini lwa

Ndee andu emwi na vamalaika vasongori.
-Mariko 8:38

Mure vakunde vakwa, alli ti-kee vana va Iruva, kake kilya kitiviaa numa kyallolika ndi. Kake kimwi tiishi: Ili Kristo alolika, tivakanaa nae, fulya tiloliaa mikae yamwi sheeli akee. Ulya woose awore ikusurana li nae ito akwilisaa nrima sheeli Yesu akee mwilise.
-1 Yohane 3:2, 3

Ili Mwana wa nndu akaa ashe aree unini lwa Ndee andu emwi na vamalaika vamwi, llyo as-heavyaa nndu woose kiinaani na mitanye yamwi.
-Matayo 16:27

Nakyo kusureñ kutu, amu iruvewu na isanga fo fisiaa, kake firero fakwa fo fisiaa kutu ndi.
-Luka 21:33

Amu kuuka mbooko nta wauya lwamaauywa mmifurie ilya nndu afurie ndi kita vandu varume ni Iruva wwo vanderera veeitikwaa mMumuyo Nsongori.
-2 Petiro 1:21

Mitisiṛie misongori yoose yanniingio ni Iruva na mminuru ya ilosha nndu na imfunda na imwikimba na insongosia usumaniñ.
-2 Timoteo 3:16

Na firero fo namuia mfo fa mi-
kae ya Mumuyo, lingi mfa muu.
-Yohane 6:63b

Kyasia ini tereveñ kuri: Nde yeru kukee ifo iruvewu! Irina lyafu liindyo. Umangi lwafo lushi. Kilya kukundye kitanike kunu isangeñ sheeli kikee itanika ifo iruvewu. Kutiniinge nnu shoonga teru ta itisindisa. Kutitie na sile ta mareko eru, sheeli neese tikee itia valya vantirekyo, Kutatitorye tiwe nreyoñ, kake kutuute fikasha. Amu kwakooya mutiaa vandu vengi mareko awo, na Nde yanu wa iruvewu amutiaa neeni. Kake kwakooya mutatiaa vandu mareko awo, nta na Nde yanu wa iruvewu amutiaa mareko anu neeni ndi. -Matayo 6:9-15

SHIYA YA IṘUVA YA IKIRWA

Ntińye nkira.

Amu woose vvarekwa na yanguywa ntikisi ya Iṙuva.

-Varome 3:23

Kristo ashifiiya.

Amu nae Kristo afwe limwi tubu kiimba kya mareko eru ye akee nsumani kafwa kiimba kyeru ise varekwa, amu atirwaa kwa Iṙuva. -1 Petiro 3:18a

Ntińye nkuńrre mareko akwa.

Alli kurreń na iilashika mirima yanu, amu fikasha fanu futwa fimuuke! -Varumi 3:19

Nkutińwarie Yesu na ikusura.

Kake valya woose vandew-

waria kavaniinga imakii lya iva vana va Iṙuva, wwo valya vakusurani na irina lyamwi.

-Yohane 1:12

Mmakii imanya ikirwa lyakwa.

Ulya akuwore na Mwana awore muu ito. Ulya atakuwore na Mwana wa Iṙuva awore muu uu ndi. -1 Yohane 5:12

Nkue nkue namuia: Nndu akee yaranya kirero kyakwa na ikusura ito ashirumie awwaria muu wa miṙeṙe na miṙeṙe, nta akiumisioo ndi. Fulya anso-muka ufuń kafika muuń.

-Yohane 5:24

Published in numerous languages by World Missionary Press, Inc., as God supplies funds in answer to prayer. **For questions or more information by country, visit: www.wmp-contacts.org**

World Missionary Press
PO Box 120
New Paris, IN 46553-0120 USA
www.wmpress.org

Read booklets online or by App
www.wmp-readonline.org
294 Kimeru HFA (Tanzania)